Ties Cavaljé

Martinus Cornelis (Ties) Cavaljé werd geboren op 7 maart 1916 in Dedemsvaart. Hij was de zoon van Ubbo Petrus Cavaljé en Magdalena Anna de Jong. Zijn vader was in Zwolle voorzitter van de voogdijraad.

Ties ging naar het gymnasium en was in Zwolle lid van de Huysmangroep waar Frits Huysman hopman was. In 1933 was hij senior patrouilleleider (SPL). Hij ging dat jaar als begeleider mee met de Marthakampen die door studentenstam de Delftsche Zwervers uit Delft voor kinderen van de Marthastichting uit Alphen aan den Rijn georganiseerd werden. Rond 1935 was hij vaandrig bij de Huysmangroep.

Hij studeerde theologie in Utrecht en werd in 1940 hulppredikant bij ds. Jelis Jan Creutzberg van de Ned. Herv. gemeente in Neerbos-Hees. Hij was verloofd met Pieta Creutzberg, dochter van de dominee, die in de oorlog twee zonen, Karel en Loet, verloor.

Nadat in het eerste oorlogsjaar diverse verzetsgroepen die ontstaan waren, opgerold waren door de vijand, fuseerden een aantal groepen in het voorjaar van 1941 tot de OD. In Bilthoven was een verzetsgroepje actief dat via allerlei contacten in verbinding stond met groepen elders in het land. Een aantal leden had een militair of marine verleden en ook via de padvinderij waren er contacten. De in Utrecht wonende Tjamko Bootsma, tweede stuurman, werkte wegens gebrek aan werk bij het KNMI in de Bilt. Hij had contacten met mensen die de eerste spionnen uit Engeland onderdak gaven. Tjamko stond nog steeds in contact met oude vrienden bij Scouting in Zwolle. Ook in de kringen van de Nederlandse padvinders werd er al vroeg aan verzet gedaan. Scouts hadden via het ‘spel van verkennen’ geleerd om de omgeving in kaart te brengen en wegen te vinden om informatie door te geven. De Zwolse groep stond weer in verbinding met mensen in oost Nederland. Tjamko kende ‘Oom Frits’ als familievriend. Frits Huysman had door zijn werk bij de Voogdijraad en de Winterhulp/Nederlandse Volksdienst een uitstekende dekmantel om te reizen. Frits wilde ook iets als goed Nederlander tegenover zijn ‘verplichte’ werk voor de Winterhulp stellen.

Een andere bekende van Bootsma was Ties Cavaljé. Daarnaast was de gereformeerde hoofdonderwijzer Arend Diederik Zweers betrokken. Naast deze bestond het Oost Nederlandse netwerk, dat zich het Oranjevendel noemde, nog uit 10 personen. Elk van hen had zijn eigen gebied om te spioneren. Ze zorgden er met andere voor dat berichten naar Engeland verzonden werden, onder andere met zendamateurs. Daarnaast hielden ze zich bezig met het vervoer van neergeschoten geallieerde piloten. Ze waren ongetraind en kregen weinig hulp uit Engeland. Uiteindelijk werden ze opgerold.

Huijsman werd opgepakt op 16 oktober 1941. Na zijn arrestatie werd Frits eerst naar Utrecht gebracht en van daar naar het Oranjehotel in Scheveningen. Hij werd daar uitgebreid verhoord maar gaf niet toe. In het Oranjehotel kwam hij er achter dat Zweers en Cavaljé in januari 1942 waren gearresteerd. Tjamko was een dag of 14 voor Frits gearresteerd en zat ook in het Oranjehotel. Uiteindelijk bleek dat verraders het netwerk hadden geïnfiltreerd waarna het was opgerold.

Ties is op 19 november 1942 bij Soesterberg gefusilleerd. Hier is later een monument opgericht voor Gefusilleerde Verzetsmensen. De leden van Verzetsgroep Oranjevendel worden hier genoemd. Hij is begraven op de gemeentelijke begraafplaats Meppelerstraatweg in Zwolle.

Door de grootte toeloop van kinderen en jongeren die scout wilden worden, werden er na de oorlog naast de Huijsmangroep nog vier troepen opgericht die waren aangesloten bij de NCVP. De kleuren van deze groepen waren gelijk aan die van de Huijsmangroep en de leiding kwam uit de stam van de Huysmangroep. Twee groepen kregen de naam van Frits' gesneuvelde medegevangenen. Martinus Cavaljé als lid van het Oranjevendel en oud lid van de Huijsmangroep en Tony Fauchey die in Maastricht berecht was. In 1953 werd in Zwolle het

nieuwe clubhuis van de Cavaljé groep in gebruik genomen, een voormalige barak van de Noordoostpolder. Mevrouw Cavaljé was hierbij aanwezig.

De Cavaljéweg in Nijmegen is ook naar hem vernoemd, net als de Cavaljé groep in Nijmegen.

Meer informatie

Waarom Grootvaderstijd? | Grootvaderstijd (grootmoederstijd.nl)
Oorlogsdoden Nijmegen 1940-1945 - M.C. Cavalje
Martinus Cornelis Cavaljé (oorlogsgravenstichting.nl)
Martinus Cornelis Cavaljé | Erelijst van Gevallenen 1940-1945
View file | Nationaal Archief
Soesterberg, 'Monument voor Gefusilleerde Verzetsmensen' - Nationaal Comité 4 en 5 mei
Jeugdwerk is mijn levenskeuze: het leven van Frits Huijsman (1892-1954) / Jaap Hagedoorn 2019, Uitgegeven ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van scouting Huijsmangroep III.
Martinus Cornelis Cavaljé | Digitaal Namenmonument Oranjehotel
Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant » 05 okt 1953 - Art. 105 | Delpher
Ds. M.C. Cavaljé
Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant » 14 jul 1949 - Art. 94 | Delpher
Delftsche Zwervers - Scoutpedia.nl
publiekswebsite Delft - Detail Archief Delft / De Delftsche Zwervers

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.